

PRITARTA

Utenos rajono savivaldybės administracijos
Vaiko gerovės komisijos 2020 m. gruodžio 17 d.
posėdžio protokolu Nr. MVP-8

VAIKO MINIMALIOS IR VIDUTINĖS PRIEŽIŪROS PRIEMONIŲ AR AUKLĖJIMO POVEIKIO PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMAS 2020 METAIS UTENOS RAJONO SAVIVALDYBĖJE

Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonės, šių priemonių skyrimo, pratęsimo, pakeitimo, panaikinimo pagrindus ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymas (2007 m. birželio 28 d. Nr. X-1238). Vaiko minimalios priežiūros priemonių taikymą, vaiko minimalios priežiūros priemonių koordinavimą, vykdymo organizavimą ir priežiūrą, vaiko vidutinės priežiūros ar auklėjamojo poveikio priemonės įgyvendinimą, pagalbos vaiko atstovams pagal įstatymą, kai vaikui paskirtos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonė teikimą Utenos rajono savivaldybėje apibrėžia Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių ar auklėjamojo poveikio priemonės įgyvendinimo Utenos rajono savivaldybėje organizavimo, koordinavimo ir kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. AĮ-90 „Dėl vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių ar auklėjamojo poveikio priemonės įgyvendinimo Utenos rajono savivaldybėje organizavimo, koordinavimo ir kontrolės tvarkos aprašo“.

Vadovaujantis švietimo valdymo informacinės sistemos SVIS vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros stebėsenos rodikliais atlikta Utenos rajono savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisijos veiklos, įgyvendinant Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo nuostatas per 2020 metus, analizė.

Analizės tikslas – įvertinti Utenos rajono savivaldybėje vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių auklėjamojo poveikio priemonės įgyvendinimą, jų vykdymo eigą ir rezultatus.

Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių taikymas

Per 2020 m. Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriui pateikta informacija apie 36 nepilnamečius, 15 prašymų skirti minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės nepilnamečiams. Organizuoti 8 Komisijos posėdžiai. Minimalios priežiūros priemonės skirtos 8 nepilnamečiams. Iš jų 3 vaikų, kuriems skirta minimalios priežiūros priemonės, atstovams pagal įstatymą papildomai skirtos kompleksinės paslaugos. 7 prašymai skirti minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės buvo atmesti. Organizuota 16 individualaus vaiko minimalios priežiūros priemonių vykdymo plano peržiūrų, dalyvauta 11 atvejo vadybos posėdžių.

Paskirtų minimalios priežiūros priemonių vykdymo trukmė – nuo 3 iki 6 mėnesių. Koordinuota pagalba, kaip ankstyvosios intervencijos priemonė - pagalba problemai išaiškėjus, tačiau dar neišsprendžius, paskirta 2 šeimoms. Koordinuotos pagalbos minimali teikimo trukmė – 6 mėn.

1 lentelė. Taikytos vaiko minimalios priežiūros priemonės

Taikytos vaiko minimalios priežiūros priemonės	Vaikų skaičius, vnt.	Procentinė dalis, proc.
Lankytis pas specialistą	4	50
Lankyti vaikų dienos centrą ar kitą švietimo, kultūros, sporto ar kitas paslaugas teikiančią arba darbinę veiklą bendruomenėje vykdančią įstaigą, tarp jų - nevyriausybinę organizaciją	2	25
Tęsti mokymąsi toje pačioje ar kitoje bendrojo ugdymo mokykloje arba profesinio mokymo įstaigoje pagal privalomojo švietimo programas	3	38
Dalyvauti sporto, menų ar kitoje terapijoje, konkrečiose valstybės, savivaldybių institucijų, įstaigų, įmonių, organizacijų ir nevyriausybinių organizacijų vykdomose neformaliojo vaikų švietimo, elgesio keitimo, socialinio ugdymo, prevencijos programose	4	50
Gydytis psichikos ir elgesio sutrikimus dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, pataloginį potraukį azartiniams lošimams, kitus įpročių ir potvarkių sutrikimus	3	38
Dalyvauti taikinamojo tarpininkavimo (meditacijos) procese	2	25
Atlikti bendruomenei arba švietimo įstaigai ar institucijai naudingą veiklą	2	25

Duomenų (1 lentelė) analizė rodo, kad *minimalios priežiūros priemonės orientuotos į vaiko psichinės sveikatos stiprinimą*. Dažniausiai taikytos dvi minimalios priežiūros priemonės: lankytis pas specialistą (50 proc. atvejų), dalyvauti sporto, menų ar kitoje terapijoje dėl elgesio keitimo (50 proc. atvejų).

Vertinant tai, kad *didėja vaikų padarytų teisės pažeidimų jiems būnant neblaiviems*, 2020 m. beveik 40 proc. atvejų nepilnamečiai buvo nukreipti gydytis psichikos ir elgesio sutrikimus dėl psichotropinių medžiagų vartojimo. Iš 4 vaikų, kurie buvo nukreipti specialisto konsultacijai, 2 (50 proc.) iš jų turėjo kreiptis į priklausomybių konsultantą. Kaip viena iš elgesio kaitos priemonių buvo skirta atlikti bendruomenei arba švietimo įstaigai ar institucijai naudingą veiklą (25 proc. atvejų), jos įgyvendinimui Utenos rajono savivaldybės administracija bendradarbiavo su švietimo įstaigomis bei Utenos gyvūnų mylėtojų draugija. Ydingo elgesio problemos dažnai eina lygiagrečiai su mokyklos nelankymo problemomis, todėl 2020 m. tęsti mokymąsi toje pačioje ar kitoje bendrojo ugdymo mokykloje arba profesinio mokymo įstaigoje pagal privalomojo švietimo programas buvo nustatyta 3 iš 8 vaikų (38 proc. atvejų), kuriems buvo skirtos minimalios priežiūros priemonės.

2 lentelė. Taikytos vaiko minimalios priežiūros priemonės per 2018-2020 metų laikotarpį

Minimalios priežiūros priemonė	2018 m.	2019 m.	2020 m.
	Minimalios priežiūros priemonės taikymas atvejui, proc.		
Lankytis pas specialistą	71	58	50
Lankyti vaikų dienos centrą ar kitą švietimo, kultūros, sporto, socialines paslaugas teikiančią įstaigą, organizaciją	64	33	25
Tęsti mokymąsi toje pačioje ar kitoje bendrojo ugdymo mokykloje arba profesinio ugdymo įstaigoje	71	42	38
Dalyvauti sporto, menų ar kitoje terapijoje, elgesio keitimo, socialinio ugdymo, prevencinėse programose	36	83	50
Gydytis psichikos ir elgesio sutrikimus dėl psichotropinių medžiagų vartojimo	0	8	38
Dalyvauti taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) procese	0	17	25
Atlikti bendruomenei, švietimo ar kitai įstaigai naudingą veiklą	0	8	25

Minimalios priežiūros priemonių taikymo per trijų metų laikotarpį lyginamoji analizė leidžia pastebėti minimalios priežiūros priemonių taikymo savivaldybėje kaitą ir pagalbos kryptis. 2018 m. rugsėjo mėn. Utenos rajono savivaldybėje pradėta vykdyti ankstyvosios intervencijos programa, skirta jaunuoliams nuo 14 iki 21 metų, kurie dar tik eksperimentuoja vartodami alkoholį ar kitas psichotropines medžiagas (išskyrus rūkymą). 2018 m. dalyvauti Ankstyvosios intervencijos programoje buvo skirta 36 proc. atvejų, 2020 metais dalyvauti Ankstyvosios intervencijos programoje nukreipta 50 proc. atvejų. Tai dar katą parodo, kad vis daugiau nepilnamečių padaro teisės pažeidimus būdami neblaivūs.

2019 m. pradėta teikti taikinamojo tarpininkavimo (meditacijos) paslauga. Priemonės taikymas išaugo nuo 0 iki 25 proc. atveju. Išplėtotas bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, vykdamas minimalios priežiūros priemones. Įpareigojimo atlikti bendruomenei naudingą darbą taikymas išaugo nuo 0 iki 25 proc. atvejų. Tai iliustruoja, kad vis daugiau nevyriausybinių organizacijų, švietimo įstaigų įsitraukia į minimalios priežiūros priemonių įgyvendinimą.

Vaikų psichinės sveikatos stiprinimo poreikis sąlygoja specialistų poreikį. Savivaldybėje trūksta šeimos psichoterapijos paslaugų, kognityvinės elgesio keitimo (KET) programos specialistų, vaiko agresyvaus elgesio kaitos, emocijų valdymo ir tinkamo jų reiškimo terapinių programų ir jas galinčių vesti specialistų. **Todėl būtina kelti esamų specialistų kvalifikaciją, plečiant jų kompetencijas – įgalinti esamus specialistus rengti ir vesti terapines ydingo vaiko elgesio keitimo programas.**

3 lentelė. Vaiko minimalios priežiūros priemonių skyrimo pagrindai

Vaiko minimalios priežiūros priemonių skyrimo pagrindai	Vaikų skaičius, vnt.	Procentinė dalis, proc.
padarė nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių turinčią veiką, tačiau šios veikos padarymo metu nebuvo sukakęs Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatyto amžiaus, nuo kurio galima baudžiamoji atsakomybė	5	63
padarė administracinio nusižengimo požymių turinčią veiką, tačiau šios veikos padarymo metu nebuvo sukakęs Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse nustatyto amžiaus, nuo kurio atsiranda administracinė atsakomybė	3	38
padarė administracinį nusižengimą, tačiau jam, vadovaujantis Administracinių nusižengimų kodeksu, nebuvo paskirta administracinė nuobauda ir administracinio poveikio priemonė	3	38
nelankė mokyklos ir per mėnesį be pateisinamos priežasties praleido daugiau kaip pusę pamokų ar ugdymui skirtų valandų.	-	-

Vaiko minimalios priežiūros priemonių skyrimo pagrindų duomenų (3 lentelė) analizė rodo, kad *63 proc. atvejų minimalios priežiūros priemonių skyrimo pagrindas yra vaiko padaryta veika, kuri turi nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių, tačiau šios veikos padarymo metu nebuvo sukakęs Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatyto amžiaus, nuo kurio galima baudžiamoji atsakomybė.*

4 lentelė. Vaiko minimalios priežiūros priemonių skyrimo pagrindai 2018-2020 metais.

Vaiko minimalios priežiūros priemonių skyrimo pagrindai	Procentinė dalis, proc.		
	2018	2019	2020
padarė nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių turinčią veiką, tačiau šios veikos padarymo metu nebuvo	14	8	63

sukakęs Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatyto amžiaus, nuo kurio galima baudžiamoji atsakomybė			
padarė administracinio nusižengimo požymių turinčią veiką, tačiau šios veikos padarymo metu nebuvo sukakęs Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse nustatyto amžiaus, nuo kurio atsiranda administracinė atsakomybė	79	50	38
padarė administracinį nusižengimą, tačiau jam, vadovaujantis Administracinių nusižengimų kodeksu, nebuvo paskirta administracinė nuobauda ir administracinio poveikio priemonė	21	42	38
nelankė mokyklos ir per mėnesį be pateisinamos priežasties praleido daugiau kaip pusę pamokų ar ugdymui skirtų valandų.	7	-	-

Lyginamoji **vaiko minimalios priežiūros priemonių skyrimo pagrindų** trijų metų laikotarpio analizė rodė, kad didėja vaikų, kuriems minimalios priežiūros priemonės skirtos padarius nusikaltimo ar baudžiamąjį nusižengimą požymių turinčią veiką – 63 proc. atvejų. Rečiausiai pasitaikantis vaiko minimalios priežiūros priemonės skyrimo pagrindas yra mokyklos nelankymas, kaip per mėnesį be pateisinamos priežasties praleidžiama daugiau kaip pusę pamokų ar ugdymui skirtų valandų. Darytina prielaida, kad mokyklos bando savo jėgomis spręsti pamokų nelankymo problemą ir vengia kreiptis į savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisiją. *Todėl būtina stiprinti mokyklų ir savivaldybės vaiko gerovės komisijų bendradarbiavimą.*

5 lentelė. Nepilnamečių padarytų administracinių nusižengimų pobūdis per 2020 m. laikotarpį nuo 2020 m. liepos 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

Apsvaigę nuo alkoholio	Apsvaigę nuo narkotinių medžiagų	Neapsvaigę	Vienas	Nepilnamečių grupėje	Mišrioje grupėje	Viešoje vietoje	Neviešoje vietoje	Dienos metu	Nakties metu
22	8	39	59	8	5	66	3	57	12

Statistinių duomenų analizė rodo (5 lentelė), kad *nemažai teisės pažeidimų nepilnamečiai padaro grupėje viešose vietose dienos metu*. Todėl labai svarbu nustatyti jų būriavimosi vietas, kuriose galimai yra vartojamas alkoholis ir kitos psichotropinės medžiagos.

6 lentelė. Vaiko minimalios priežiūros priemonių vykdymo terminų trukmė

Vaiko minimalios priežiūros priemonių vykdymo terminų trukmė	Priemonių skaičius, vnt.
Priemonė skirta nuo 1 iki 3 mėn.	5
Priemonė skirta nuo 4 iki 6 mėn.	3

Priemonė skirta nuo 7 iki 12 mėn.	-
Priemonė skirta iki 20 valandų	-

7 lentelė Vaiko minimalios priežiūros priemonės vykdytys asmenys

Vaiko minimalios priežiūros priemonės vykdytojai	Vykdytojų skaičius, vnt.	Vaikų skaičius, vnt.
Bendrojo ugdymo mokykla	3	3
Profesinio mokymo įstaiga	1	1
Neformaliojo vaikų švietimo mokykla	-	-
Pedagoginė psichologinė ar švietimo pagalbos tarnyba	4	4
Nevyriausybės organizacijos (Utenos apskrities vyrų krizių centras, sporto klubas Erelgymas, Utenos rajono gyvūnų mylėtojų draugija, futbolo klubas „Utenos Utenis“)	4	4
Vaikų ar jaunimo užimtumo dienos centras	2	2
Šeimos ir vaiko gerovės centras	2	4
Sveikatos priežiūros įstaiga	1	4
Socialinės pagalbos/paslaugų centras	4	4
Savivaldybės administracijos struktūrinis padalinys	-	-
Seniūnija	-	-
Teritorinė policijos įstaiga	-	-
Kita:		

Duomenų analizė rodo, kad dažniausiai vaiko minimalios priežiūros priemonės buvo skirtos 3 mėn. laikotarpiui (6 lentelė). Vaiko minimalios priežiūros priemonės vykdytojais dažniausiai skirtos bendrojo ugdymo mokyklos (4 vykdytojai), pedagoginė psichologinė tarnyba, socialinių paslaugų centras. Nuo 2018 metų nuosekliai vykdyta nevyriausybinių organizacijų įtrauktis įgyvendinant vaiko minimalios priežiūros priemonės bei teikiant kompleksinę pagalbą vaikui ir jo šeimai, kai vaikui paskirta minimali priežiūros priemonė. Bendradarbiaujama su NVO „Utenos apskrities vyrų krizių centras“, sporto klubu Erelgymas, Utenos rajono gyvūnų mylėtojų draugija, futbolo klubu „Utenos Utenis“.

8 lentelė. Vaiko minimalios priežiūros priemonių skyrimas, pratęsimas, pakeitimas, panaikinimas

Vaiko minimalios priežiūros priemonių skyrimas, pratęsimas, pakeitimas, panaikinimas	Vaikų skaičius, vnt.
Skirta viena minimalios priežiūros priemonė	1
Skirta kelios tarpusavyje suderintos minimalios priežiūros priemonės	7

Pratęsta vaiko minimalios priežiūros priemonių	3
Pakeista paskirtų minimalios priežiūros priemonių kitomis minimalios priežiūros priemonėmis	3
Paskirta kitų vaiko minimalios priežiūros priemonę vykdančių asmenų	2
Panaikinta vaiko minimalios priežiūros priemonių nesibaigus jų vykdymo terminui	-
Kreiptasi į teismą dėl leidimo skirti vaikui vidutinės priežiūros priemonę, kai nepavyko pasiekti teigiamų vaiko elgesio pokyčių	-
Atmesta savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisijos siūlymų skirti minimalios priežiūros priemonę ir siūlyti svarstyti vidutinės priežiūros priemonės skyrimą	7

Elgesio problemų turinčio vaiko elgesio kaitai dažniausiai skiriamos nepavienės minimalios priežiūros priemonės, bet kelios tarpusavyje suderintos, kurias vykdo atskiri vykdytojai (7 lentelė). Kelios tarpusavyje suderintos minimalios priežiūros priemonės paskirtos 7 vaikams, kuriems 2020 m. buvo skirtos minimalios priežiūros priemonės.

Vadovaujantis statistiniais duomenimis, galima teigti, kad 50 proc. (4 vaikų) atvejų pavyko pasiekti teigiamų vaiko elgesio pokyčių pritaikius minimalios priežiūros priemones. Keturiais atvejais 50 proc. dėl paskirtų minimalios priežiūros priemonių neefektyvumo, vaiko tėvų socialinių įgūdžių stokos, socialinių rizikos veiksnių ir kitų aplinkybių pagalba vaikui buvo neefektyvi. Siekiant padėti vaikui įveikti ydingą elgesį, pratęstos minimalios priežiūros priemonės – 3 vaikams (38 proc.), pakeisti vaiko minimalios priežiūros priemonę vykdančys asmenys - 2 vaikas (25 proc.), pakeistos paskirtos minimalios priežiūros priemonės kitomis minimalios priežiūros priemonėmis - 3 vaikams (38 proc.).

Teigiamus vaiko elgesio pokyčius lemia eilė veiksnių: aukšta minimalios priežiūros priemonių vykdytojų profesinė kompetencija, veiksmingas tarpinstitucinis bendradarbiavimas bei tikslus rizikos veiksnių ir pagalbos poreikio nustatymas. 2020 m. vaiko minimalios priežiūros priemonių taikymą ribojo šalyje paskelbtas karantinas, ne visos priemonės galėjo būti įgyvendinamos nuotoliniu būdu, viena iš jų Ankstyvosios intervencijos programa. 2020 m. dalyvauti programoje buvo nukreipti 5 nepilnamečiai.

Vaiko vidutinės priežiūros priemonių taikymas

Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriui 2020 metais pateiktas 3 prašymai dėl vaiko vidutinės priežiūros priemonės skyrimo (8-11 lentelės).

9 lentelė. Kreipimasis dėl vaiko vidutinės priežiūros

Kreipimasis dėl vaiko vidutinės priežiūros	Skaičius, vnt.
Pateikta prašymų savivaldybės administracijos direktoriui	3

Pateikta prašymų teismui dėl leidimo skirti vaiko vidutinės priežiūros priemonę	-
Teismo išduoti leidimai	-
Teismo neišduoti leidimai	-

10 lentelė. Vaiko vidutinės priežiūros priemonės skyrimas

Vaiko vidutinės priežiūros priemonės skyrimas	Vaikų skaičius, vnt.
Skirta vaiko vidutinės priežiūros priemonių	-
Pakartotinai skirta vidutinės priežiūros priemonių	-
Skirta vaiko vidutinės priežiūros priemonių, kai vaikui paskirtos auklėjamojo poveikio priemonės pagal Baudžiamąjį kodeksą	-

11 lentelė. Vaiko vidutinės priežiūros priemonės vykdymo terminų trukmė

Vaiko vidutinės priežiūros priemonės vykdymo terminų trukmė	Vaikų skaičius, vnt.
Vaiko vidutinės priežiūros priemonė skirta iki 6 mėn.	-
Vaiko vidutinės priežiūros priemonė skirta nuo 7 iki 12 mėn.	-

12 lentelė. Vaiko vidutinės priežiūros priemonės pratęsimas, pakeitimas, panaikinimas

Vaiko vidutinės priežiūros priemonės pratęsimas, pakeitimas, panaikinimas	Vaikų skaičius, vnt.
Pratęstas vaiko vidutinės priežiūros priemonės vykdymo terminas	-
Paskirtas kitas vaikų socializacijos centras Įstatymo 13 straipsnio 4 dalyje nurodytu atveju	-
Panaikinta paskirta vaiko vidutinės priežiūros priemonė nepasibaigus jos vykdymo terminui	-
Atmesta prašymu	-

13 lentelė. Asmenys ir institucijos, kurios kreipėsi į savivaldybės administracijos direktorių su prašymu skirti minimalios ar vidutinės priežiūros priemones

Asmenys ir institucijos, kurios	Dėl vaiko minimalios	Dėl vaiko minimalios	Dėl vaiko minimalios	Dėl vaiko minimalios	Dėl vaiko vidutinės priežiūros	Dėl vaiko vidutinės priežiūros

kreipėsi į savivaldybės administracijos direktorių su prašymu	priežiūros priemonių skyrimo	priežiūros priemonių pratęsimo	priežiūros priemonių pakeitimo	priežiūros priemonių panaikinimo	priemonių skyrimo	priemonių skyrimo
Tėvai (globėjai, rūpintojai)	-	-	-	-	-	-
Vaikai	-	-	-	-	-	-
Globos įstaiga	-	-	-	-	-	-
Teritorinė policijos įstaiga	5	-	-	-	-	-
Mokykla	-	-	-	-	-	-
Vaiko teisių apsaugos skyrius	-	-	-	-	-	-
Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius	-	-	-	-	3	-
Seniūnija	-	-	-	-	-	-
Prokuroras	3	-	-	-	-	-
Teismas	-	-	-	-	-	-
Vaiko minimalios priežiūros priemonę vykdančio asmuo	-	-	-	-	-	-
Vaikų socializacijos centras	-	-	-	-	-	-

Dėl minimalios priežiūros priemonių taikymo į Utenos rajono savivaldybės administracijos direktorių dažniausiai kreipėsi Utenos apskrities vyriausiasis policijos komisariatas - 5 atvejais (63 proc. atvejų) bei Panevėžio apygardos prokuratūros 1-asis baudžiamojo persekiojimo skyrius – 3 atvejais (38 proc. atvejų). Dėl vidutinės priežiūros priemonių skyrimo Administracijos direktoriui pateikti 3 prašymai, juos pateikė tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius - 3 (38 proc. atvejų). Prašymo skirti vidutinės priežiūros priemonės pagrindas - nepilnamečių teisės pažeidimai veikiant grupėje. Pastebėtina, kad 5 vaikai, kuriems 2020 m. skirtos minimalios priežiūros priemonės yra nuolatinėje ar laikinoje globoje. Todėl sprendžiant nepilnamečių, vengiančių lankyti mokyklą, darančių teisės pažeidimus, būtina kelti globos institucijos, globėjų profesines kompetencijas. **Būtina nustatyti tarpinstitucinio bendradarbiavimo algoritmą, kuris padėtų aiškiai apibrėžti kiekvienos institucijos kompetencijų ribas ir atsakomybes, užtikrinant sėkmingą vaiko socializaciją bei ydingo elgesio kaitą.**

Pagalba tėvams (globėjams, rūpintojams), kai vaikui skiriamos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonė

14 lentelė. Pagalbos priemonių vaiko atstovams pagal įstatymą taikymas, kai vaikui skiriamos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonė

Pagalbos priemonių vaiko atstovams pagal įstatymą taikymas, kai vaikui skiriamos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonė	Tėvų skaičius, vnt.
Kompleksinės pagalbos teikimas vaikui ir šeimai, kai vaikui paskirta minimalios priežiūros priemonė	3
Lankytis pas specialistą	3
Lankyti bendravimo su vaikais tobulinimo kursus	3
Dalyvauti meno ar kitoje terapijoje, pozityvios tėvystės ugdymo, elgesio keitimo, prevencijos, reabilitacijos reintegracijos ir kitose programose, priemonėse ar mokymuose	-
Dalyvauti taikinamojo tarpininkavimo (meditacijos) procese	-
Gauti mobilios pagalbos grupės, kurią sudaro įvairių sričių specialistai, paslaugas	-
Gydytis nuo priklausomybės nuo alkoholio, narkotikų ir kitų psichiką veikiančių psichotropinių medžiagų	-
Kitos pagalbos priemonės, turinčios teigiamą įtaką vaiko minimalios ar vidutinės priežiūros priemonių veiksmingumui, vaiko elgesio pokyčiams	-

15 lentelė. Tėvų bendravimo su vaikais tobulinimo kursų įgyvendinimas

Tėvų bendravimo su vaikais tobulinimo kursų įgyvendinimas	Skaičius, vnt.
Tėvų, įpareigotų išklaudyti kursus savivaldybėje	5
Tėvų, išklausių kursų (iš viso)	5
Tėvų, vengiančių dalyvauti kursuose	1
Organizuota kursų grupių per metus	1
Tėvų, dalyvavusių iš kitų savivaldybių	-
Tėvų, kurie patys mokėjo už kursus	-
Tėvų, kurių mokymosi išlaidos apmokėtos Valstybės biudžeto lėšomis	-

16 lentelė. Tėvų bendravimo su vaikais tobulinimo kursų dalyviai

Tėvų bendravimo su vaikais tobulinimo kursų dalyviai	Tėvų skaičius, vnt.
Išklausių kursų tėvų amžius iki 29 m.	-

Išklausiusių kursų tėvų amžius 30-35 m.	2
Išklausiusių kursų tėvų amžius 36-40 m.	1
Išklausiusių kursų tėvų amžius 46-55 m.	2
Tėvų, turinčių pagrindinį išsilavinimą	4
Tėvų, turinčių vidurinį išsilavinimą	1
Tėvų, turinčių aukštesnį išsilavinimą	-
Tėvų, turinčių aukštą išsilavinimą	-
Tėvų, turinčių specialiųjų poreikių, nulemtų intelekto, asmenybės ar kitų psichikos sutrikimų	-

Siekiant pozityvios vaiko elgesio kaitos, bet dėl tėvų pozityvios tėvystės įgūdžių stokos ar jų nebuvimo, kitų socialinės rizikos veiksnių kai vaikui paskirtos minimalios priežiūros priemonės vykdymas gali būti neveiksmingas, vaikui ir šeimai skirta kompleksinė pagalba – 3 atvejai (14 lentelė). Kompleksinę pagalbą sudarė psichologo, socialinio darbuotojo konsultacijos, tėvystės įgūdžių ugdymo mokymai. Pagalbą teikė Utenos šeimos ir vaiko gerovės centras. Šeimai negalint atvykti į centrą, specialistai atvyksta į namus. Pagalbą sudaro iki 20 kiekvieno specialisto konsultacijų.

Per 2020 m. Komisijos sprendimu 5 (63 proc.) tėvai buvo įpareigoti dalyvauti bendravimo su vaikais tobulinimo kursuose. Tačiau vis daugiau tėvų savarankiškai ieško pagalbos, kai trūksta žinių apie vaiko raidos ypatumus, daromas klaidas, kurios atsiliepia tiek vaikui, tiek visos šeimos gerovei.

Vadovaujantis duomenimis galima teigti, kad kaip efektyvi pagalbos priemonė tėvams buvo taikytos kompleksinė pagalba, apimanti ir pozityvios tėvystės ugdymą, bei galimybė lankytis pas specialistą. Pagalbos tėvams teikimo galimybes apunkina didelis tėvų darbinis užimtumas bei šeimos psichoterapijos specialistų stoka. Šeimos psichoterapija dažnu atveju būtina kaip šeimoje kylančių socialinės rizikos veiksnių prevencija. **Santykių pagerėjimas šeimoje turėtų teigiamos įtakos vaiko minimalios ar vidutinės priežiūros priemonių veiksmingam vykdymui.**

Vaiko gerovės komisija

Savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisijai vadovauja tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius.

17 lentelė. Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius

Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius	Skaičius
Etatų	1
Darbuotojų	1
Kvalifikacija	Socialinio darbo magistras
Koordinuota vaikų, kuriems skirta minimalios, vidutinės priežiūros ar auklėjamojo poveikio priemonė, ir jų atstovų pagal įstatymą, atvejų	8
Koordinuota vaikų ir jų atstovų pagal įstatymą, kuriems koordinuotai teikiama švietimo pagalba, socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugos, atvejų.	2

Koordinuota vaikų socialinės integracijos, pasibaigus vaiko vidutinės priežiūros ar auklėjamojo poveikio priemonės vykdymo terminui, atvejų	-
---	---

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (20017 m. birželio 28 d. nr. X-1238) tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimo priėmimo dienos susitinka su vaiku, jo atstovais pagal įstatymą ir vaiko minimalios priežiūros priemonės vykdančiais asmenimis, kartu aptaria pagalbos vaikui ir jo atstovams galimybes ir kartu parengia individualų vaiko minimalios priežiūros vykdymo planą. Per aptariamąjį laikotarpį organizuota 16 individualių vaiko minimalios priežiūros priemonių vykdymo plano peržiūrų, dalyvauta 11 atvejo vadybos posėdžių. 2 atvejais, vaikui ir jo atstovui pagal įstatymą buvo skirta koordinuotai teikiama švietimo pagalba, socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugos. Koordinuotai teikiamų paslaugų trukmė – 3-6 mėn.

18 lentelė. Savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisija

Savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisija	Skaičius, vnt.
Vaiko gerovės komisijos narių	15
Organizuota posėdžių (iš viso)	8
Organizuota posėdžių dėl prevencijos vykdymo mokyklose	2
Organizuota posėdžių dėl švietimo pagalbos teikimo savivaldybėje	2
Organizuota posėdžių dėl vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių skyrimo, pakeitimo, pratęsimo ar panaikinimo	8
Organizuota posėdžių dėl koordinuotai teikiamos pagalbos skyrimo ar tobulinimo	2
Organizuota posėdžių dėl privalomojo ikimokyklinio ugdymo nustatymo ir skyrimo	-
Organizuota kitų posėdžių:	
Dėl Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių ar auklėjamojo poveikio priemonės įgyvendinimo Utenos rajono savivaldybėje organizavimo, koordinavimo ir kontrolės	2
Dėl savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisijos metų veiklos plano	3

Vaiko minimalios priežiūros priemonių vykdymas yra savarankiška savivaldos funkcija (Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas). Vaiko gerovės politikos kūrimo ir įgyvendinimo labai svarbus vaidmuo skirtas savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijai, kuri koordinuoja ugdymo, resocializacijos, prevencijos ir kitų programų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje, institucijų tarpusavio bendradarbiavimą, teikia metodinę, informacinę, konsultacinę, dalykinę pagalbą vaiko atstovams pagal įstatymą, ugdymo įstaigų vaiko gerovės komisijoms ir pan.

2020 m. sustiprėjo Utenos rajono savivaldybės ir Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato bendradarbiavimas, siekiant užtikrinti tinkamą ir efektyvią nepilnamečių teisės pažeidimų prevenciją.

Lietuvos policijos generalinio komisaro 2020 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. 5-V-302 „Dėl nepilnamečių teisės pažeidimų prevencijos stiprinimo“ Utenos apskrities vyriausiajame policijos komisariate, kaip ir visoje Lietuvoje“ įsteigta specializuoto nepilnamečių padarytų teisės pažeidimų informacijos analizės pareigūno pareigybė. Pareigūno vykdoma nuolatinė nepilnamečių padarytų teisės pažeidimų analizė leidžia identifikuoti nepilnamečių susibūrimo vietas, nepilnamečių grupių daromus teisės pažeidimus, nepilnamečių daromų pažeidimų pobūdį, būdus, laiką ir tendencijas. Surinktos informacijos periodiškai pateikimas teritoriją prižiūrintiems policijos įstaigos struktūriniais padaliniais bei Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriui leidžia efektyviau planuoti prevencines priemones, numatyti Koordinuotai teikiamų paslaugų plėtros kryptis.

Utenos rajono savivaldybės administracijos veiklos kryptys 2021 m.

1. Būtina plėsti vaikų psichinę sveikatą stiprinančias priemones, šeimai skirtų psichoterapijos paslaugų plėtrą.
2. Stiprinti bendradarbiavimą su Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato pareigūnais, aptarnaujančiais atskiras teritorijas, siekiant identifikuoti ir stebėti nepilnamečių būriavimosi vietas.
3. Stiprinti alkoholio vartojimo nepilnamečių tarpe prevencijos priemones.

Vaiko gerovės komisijos pirmininkė,
tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatore

Dalia Vilkauskienė